

فهرست

3	تعریف اعتکاف
4	زمان و مدت اعتکاف
4	وقت فضیلت اعتکاف
5	استحباب اعتکاف در ماه رجب
6	شرط ترك اعتکاف
7	اعتکاف بعد از طلوع فجر
8	تأخیر از وقت واجب اعتکاف
9	نذر اعتکاف دو روز و یا سه روز منفصل
10	اعتکاف بیش از سه روز
11	تعریف شب و روز
12	شرایط اعتکاف و معتکف
12	اعتکاف بیمار و معذور از روزه
13	نوع روزه اعتکاف
14	معتکف شدن زنان
15	اعتکاف ممیّر
16	وجوب عبادت برای معتکف
17	عدالت امام جماعت مسجد
18	نیّت اعتکاف
18	زمان نیت اعتکاف
19	قصد وجه
20	تجدید نیت روز سوم
21	عدول از نیّت اعتکاف
22	قصد نمودن عبادت دیگر
23	مکان اعتکاف
23	نذر اعتکاف در شهر خاص
24	اعتکاف در غیر از مساجد چهارگانه
25	مکان‌های جایز برای اعتکاف
26	تعریف مسجد جامع
27	اعتکاف در مساجد دانشگاه
28	شك در مسجد بودن مکان اعتکاف
29	اعتکاف در پشت بام مسجد
30	اعتکاف در حیاط مسجد
31	حق سبقت در مکان
32	غصب محل معتکف دیگر
33	حصول مانع در مسجد محل اعتکاف
34	خروج معتکف از مسجد
34	استفاده از سرویس‌های بهداشتی خارج از مسجد
35	وضو گرفتن بیرون از مسجد
36	خروج از مسجد برای غذا خوردن
37	خروج از مسجد برای خرید

38	رفتن به مکان‌های ملحق به مسجد.
39	انتخاب مسیر کوتاه در خروج اضطراری.
40	خارج شدن از مسجد برای تشییع جنازه.
41	شرکت در امتحان.
42	شرکت معتکف در نماز جمعه.
43	رفتن به محل کار در حین اعتکاف.
44	تهیه مکان وضو در داخل مسجد.
45	خروج در غیر از موارد مجاز.
46	مبطلات و محرمات اعتکاف.
46	محرمات اعتکاف.
47	رفتن به مکانی به گمان تابع مسجد بودن.
48	افطار اجباری روزه.
49	خرید و فروش توسط معتکف.
50	وکیل کردن غیر برای خرید.
51	موارد مجاز خرید و فروش.
52	معاملات معتکف غیر از خرید و فروش.
53	اجرای عقود و ایقاعات.
54	گفتگوی مباح در حال اعتکاف.
55	غسل معتکف در مسجد.
56	استفاده از عطر و گلاب.
57	کفاره مُحرمات اعتکاف.
58	بوی خوش خمیر دندان.
59	ترك محل خوشبو.
60	کفاره مُحرمات اعتکاف.
61	احکام مخصوص بانوان در اعتکاف.
61	عارض شدن حیض یا استحاضه در زمان اعتکاف.
62	حائض شدن پس از اتمام روز دوم اعتکاف.
63	شک در تحقق حیض یا استحاضه.
64	خوردن قرص برای جلوگیری از عادت.
65	غسل‌های معتبر در صحت اعتکاف.
66	قضای اعتکاف.
66	زمان قضای اعتکاف واجب.
67	اعتکاف مسافر.
67	شرایط صحت اعتکاف در سفر.
68	اعتکاف مسافر با نذر.
69	شرایط و صیغه نذر روزه در سفر.
70	مسائل متفرقه.
70	اعلان عمومی اعتکاف.
71	پنهان کردن اعتکاف از دیگران.
72	مرور درس‌ها در حال اعتکاف.
73	گفتگو با تلفن همراه.

تعریف اعتکاف

اعتکاف، در لغت به معنای توقف در جایی است و در اصطلاح فقهی، عبارت است از ماندن در مسجد به قصد عبادت خداوند، با شرایطی که خواهد آمد.

وقت فضیلت اعتکاف

س. چه زمانی اعتکاف مستحب است و در چه اوقاتی اعتکاف مستحب مؤکد می باشد؟

ج: اعتکاف وقت خاصی ندارد، هرچند اعتکاف در ده روز آخر ماه مبارک رمضان فضیلت بیشتری دارد.

استحباب اعتکاف در ماه رجب

س. آیا اعتکاف در ماه رجب مستحب است؟

ج: دلیل خاصی بر استحباب اعتکاف در خصوص ماه رجب نیافتیم.

شرط ترك اعتكاف

س. آیا شخص معتكف می‌تواند در ابتدای اعتكاف هنگام نیت کردن شرط کند که اگر برای او عذری پیش آید حتی در روز سوم هم دست از اعتكاف بردارد؟
ج: بله می‌تواند.

اعتکاف بعد از طلوع فجر

س. معتکفی می‌خواهد سه روز اعتکاف کند و مدت 72 ساعت اعتکاف انجام دهد، اگر اعتکافش را از بعد از طلوع فجر - مثلاً از ظهر - شروع کند و ظهر هم به پایان برساند به‌گونه‌ای که مجموع آن 72 ساعت شود، آیا این اعتکاف صحیح است؟

ج: اعتکاف باید از شروع روز اول تا پایان روز سوم باشد و تلفیق کردن - بدین‌گونه که جزئی از روز اول را با جزئی از روز آخر یک روز کامل به حساب بیاورد - صحیح نیست.

تأخیر از وقت واجب اعتکاف

س. اگر معتکف مثلاً يك ساعت از ابتدای روز - بعد از طلوع فجر - تأخیر کند آیا این روز به عنوان روز اول اعتکاف حساب می شود؟ چه تأخیر عمدی باشد یا اضطراری؟

ج: در اعتکاف باید از ابتدای روز اول شروع کرد، لذا روزی که ناقص مانده جزو اعتکاف محسوب نمی شود هرچند که تأخیر از روی اضطرار باشد.

نذر اعتکاف دو روز و یا سه روز منفصل

س. اگر انسان نذر کند دو روز معتکف شود نه بیشتر از آن، آیا نذرش منعقد می شود؟
ج: منعقد نمی شود.

س. اگر کسی نذر کند سه روز منفصل معتکف شود، آیا نذرش منعقد می شود؟
ج: منعقد نمی شود.

اعتکاف بیش از سه روز

س. آیا بیشتر از سه روز می‌توان معتکف بود به طوری که آن زیاده بخشی از یک روز یا شب باشد؟
ج: اعتکاف بیشتر از سه روز جایز و صحیح است و در طرف زیاده حدی ندارد، ولی زیاد کردن بخشی از روز یا بخشی از شب به نیت اعتکاف محل اشکال است.

س. اگر معتکف نیت چهار روز اعتکاف کند، آیا روز چهارم هم جزو اعتکاف است یا این که باید شش روز را تکمیل کند تا روز چهارم به حساب آید؟
ج: روز چهارم نیز داخل در اعتکاف است، و اگر پنج روز اعتکاف کند، واجب است روز ششم را کامل کند.

تعریف شب و روز

س. منظور از شب و روز در اعتکاف چیست؟
ج: روز از طلوع فجر تا مغرب شرعی است و شب از مغرب تا طلوع فجر.

اعتکاف بیمار و معذور از روزه

س. آیا بیمار و کسی که روزه برایش ضرر دارد می‌تواند معتکف شود و اگر در اعتکاف باشد و روزه بگیرد ثوابی می‌برد؟

ج: با علم و یا احتمال عقلایی ضرر داشتن روزه، اعتکاف صحیح نیست.

نوع روزه اعتکاف

س. چه نوع روزه‌هایی را نمی‌توان در اعتکاف گرفت؟
ج: هر نوع روزه‌ای را در اعتکاف می‌توان گرفت.

معتکف شدن زنان

س. آیا زن‌ها می‌توانند معتکف شوند؟

ج: اعتکاف اختصاص به مردان ندارد ولی چنانچه اعتکاف وی موجب از بین رفتن حق شوهر باشد بنا بر احتیاط واجب باید از او اجازه بگیرد.

اعتکاف ممیّز

س. آیا اعتکاف بچه ممیّز صحیح است؟
ج: اعتکاف او نیز صحیح است.

وجوب عبادت برای معتكف

س. آیا مشغول بودن به عبادات بر معتكف واجب است یا صرف ماندن در مسجد کافی است؟

ج: عبادات مستحبی، فی نفسه بر معتكف واجب نیست.

عدالت امام جماعت مسجد

س. آیا عدالت امام جماعت مسجد جامع در صحت اعتکاف شرط است؟
ج: عدالت امام جماعت مسجد در صحت اعتکاف شرط نیست.

زمان نیت اعتکاف

س. زمان نیت اعتکاف چه وقت است آیا می‌توان اول شب نیت کرد؟

ج: وقت نیت اعتکاف، اول طلوع فجر روز اول است و نیت اول شب در صورتی صحیح است که اول شب شروع در اعتکاف نموده باشد.

قصد وجه

س. آیا قصد وجه * در اعتکاف لازم است؟

ج: لازم نیست.

قصد وجه: نیت از جهت استحباب یا وجوب عمل

تجدید نیت روز سوم

س. آیا تجدید نیت در روز سوم اعتکافِ مستحب لازم است؟

ج: لازم نیست، گرچه بهتر است.

عدول از نیت اعتکاف

س. آیا می‌توان به علتی یا بدون علت در روز اول یا دوم، اعتکاف را قطع نمود؟ و اگر در قطع نمودن اعتکاف تردید کنم آیا نیت اعتکاف به هم می‌خورد و در نتیجه اعتکاف باطل می‌شود؟ و آیا لازم است که نیت مستمر باشد؟
ج: در اعتکاف مستحبی جایز است که در روز اول و دوم اعتکاف قطع شود و نیت اعتکاف باید تا پایان روز سوم ادامه پیدا کند.

قصد نمودن عبادت دیگر

س. آیا در اعتکاف نیازی به قصد نمودن عبادت دیگری هم هست؟

ج: نیازی نیست.

نذر اعتکاف در شهر خاص

س. آیا می‌توان نذر کرد در شهر خاصی معتکف شد؟

ج: اگر اعتکاف در آن شهر، به نحوی رجحان داشته باشد، اشکال ندارد.

اعتکاف در غیر از مساجد چهارگانه

س. آیا اعتکاف در غیر از مساجد چهارگانه جایز است؟ و نیت آن چگونه می‌باشد؟

ج: اعتکاف در غیر از مساجد چهارگانه * (اعم از جامع و غیر آن) به قصد رجاء مطلوبیت (به امید این که مطلوب خداوند واقع شود) مانعی ندارد.

* مسجد الحرام، مسجد النبی (صلی الله علیه وآله وسلم)، مسجد کوفه و مسجد بصره

مکان‌های جایز برای اعتکاف

س. آیا اعتکاف در مسجدی غیر از مسجد جامع باطل است و آیا ممکن است هر محله و حومه‌ای، مسجد جامعی غیر از مسجد جامع شهر یا روستا داشته باشد؟ و آیا ممکن است که در شهر چند مسجد جامع باشد؟

ج: قبلاً گذشت که اعتکاف در هر مسجدی جایز است مشروط به این که در غیر مساجد اربعه به قصد رجاء باشد یعنی به امید این که مطلوب خداوند واقع شود و مختص به مسجد جامع نیست و ممکن است که یک شهر یا روستا چند مسجد جامع داشته باشد.

س. اگر در یک شهر دو یا چند مسجد جامع وجود داشته باشد می‌توان در هر کدام که خواست معتکف شد؟
ج: به قصد رجاء اشکال ندارد.

تعریف مسجد جامع

س. مسجد جامع چیست؟ و راه تشخیص آن را بگویید.

ج: مسجد جامع، مسجدی است که برای اجتماع عامه مردم شهر، بنا شده، بدون این که اختصاص به گروه و محله خاصی پیدا کند.

اعتکاف در مساجد دانشگاه

س. اعتکاف در مساجد دانشگاه‌های سراسر کشور چه حکمی دارد؟

ج: به قصد رجاء اشکال ندارد.

شك در مسجد بودن مكان اعتكاف

س. اعتكاف در مكانهايي كه شك است كه آيا جزء مسجد است يا نه، چه حكمي دارد؟
ج: غير از سرداب و محراب و پشت بام مسجد، در جاهاي ديگري كه معلوم نباشد جزو مسجد است يا نه، اعتكاف صحيح نيست.

اعتکاف در پشت بام مسجد

س. آیا پشت بام مسجد تابع مسجد است یا بستگی به وقف کننده دارد؟

ج: پشت بام مسجد در حکم مسجد است مگر این که احراز شود که هنگام وقف مسجد، پشت بام آن از وقف خارج شده است.

اعتکاف در حیاط مسجد

س. اعتکاف در حیاط مسجد چه حکمی دارد؟

ج: اگر جزو مسجد نباشد، اعتکاف صحیح نیست.

حق سبقت در مکان

س. آیا گذاشتن وسایل یا نوشتن نام موجب سبقت در محلی از مسجد می شود؟

ج: بنا بر احتیاط واجب گذاردن وسائلی مانند کیف موجب حق سبقت می شود به شرط آن که از زمان گذاردن آن وسیله تا آمدن شخص زیاد فاصله نشود، به نحوی که منجر به تعطیلی مکان شود.

غصب محل معتكف ديگر

س. اگر کسی جای شخصی را که معتكف بوده غصب کند در صورتی که جاهل بوده و یا عامد آیا ضرری به اعتكافش می‌زند؟ و اگر ضرر می‌زند آیا شامل كفاره و... می‌باشد.

ج: گرچه بنا بر احتیاط مرتكب خلاف شده ولی اعتكاف صحیح است و كفاره هم ندارد.

حصول مانع در مسجد محل اعتکاف

س. الف) اگر در مسجدی که معتکف شده مانعی از ادامه دادن اعتکاف در آن مسجد برایش پیش آید، آیا اعتکافش باطل می‌شود؟

ب) چنانچه آن اعتکاف واجب باشد باید در مسجدی دیگر معتکف شود و یا بعداً قضا کند؟
ج) اگر مانع برطرف شد آیا باید به مسجد قبلی بازگردد؟

جواب: الف: باطل می‌شود.
ب: واجب است اعتکاف را در مسجدی دیگر یا همان مسجد بعد از رفع مانع، شروع کرده و یا قضا نماید.

ج: لازم نیست.

استفاده از سرویس‌های بهداشتی خارج از مسجد

- س. رفتن به سرویس‌های بهداشتی متعلق به مسجد که در خارج از مسجد است در موارد زیر چه حکمی دارد؟
- الف: برای حمام کردن (نظافت) ؛
- ب: برای غسل مستحب ؛
- ج: برای این‌که با وضو باشد ؛
- د: وضو گرفتن برای خواندن قرآن یا نماز مستحبی ؛
- ه: برای شستن دندان‌ها و دست‌ها.

ج: خارج شدن از مسجد به دلایل مذکور اشکال ندارد، ولی باید به قدر حاجت اکتفا کند و طول ندهد.

وضو گرفتن بیرون از مسجد

س. آیا در اعتکاف با بودن آب در مسجد می‌توان برای وضو به خارج از مسجد رفت؟
ج: در فرض مذکور معتکف نباید از مسجد خارج شود.

خروج از مسجد برای غذا خوردن

س. آیا در هنگام اعتکاف، بیرون رفتن از مسجد برای غذا خوردن جایز است؟ و اگر خیر، آیا خوردن در داخل مسجد جایز است؟

ج: خروج برای تهیه غذای مورد نیاز و یا غذا خوردن در بیرون اشکال ندارد؛ همان‌طور که غذا خوردن در داخل مسجد فی حدّ نفسه منعی ندارد.

س. با توجه به مشکلاتی که صرف غذا در مسجد دارد، آیا صرف غذا در سالن غذاخوری که در محوطه مسجد قرار دارد برای معتکفین جایز است؟
ج) چنانچه عرفاً ضرورت دارد که برای صرف غذا از مسجد بیرون رود جایز است، اما زیاد معطل نشود و اگر ضرورت عرفی ثابت نباشد، جایز نیست.

خروج از مسجد برای خرید

س. هیأت برگزاری اعتکاف که متشکل از تعدادی از معتکفین است، وظیفه خدمت به معتکفین و فراهم کردن نیازمندی‌های آنها را بر عهده دارد لذا باید نیازمندی‌های معتکفین مثل افطاری و سحری را خریداری کند، آیا این مسئله به اعتکاف آنها ضرر نمی‌رساند؟

ج: خارج شدن از مسجد برای خرید چیزهای ضروری مثل غذا و غیره اگر در ضمن آن نیازمندی‌های خود را نیز تهیه می‌کنند، اشکال ندارد؛ البته با رعایت قیودی که در استفتای «خرید و فروش توسط معتکف» خواهد آمد.

رفتن به مکان‌های ملحق به مسجد

س. حکم رفتن به حیاط بیرونی که ملحق به مسجد است چیست؟

ج: رفتن به جاهایی که در حکم مسجد است، اشکال ندارد اما رفتن به خارج از مسجد جایز نیست مگر مواردی که خروج از مسجد به خاطر آنها جایز است.

انتخاب مسیر کوتاه در خروج اضطراری

س. هنگام خروج از مسجد برای امور ضروری، انتخاب کوتاه‌ترین راه و رفتن زیر سایه چه صورتی دارد؟

ج: احتیاط واجب آن است که نزدیکترین راه را انتخاب کند و واجب است در صورت امکان زیر سایه ننشیند لکن راه رفتن زیر سایه اشکال ندارد؛ گرچه احتیاط مستحب ترک آن است.

س. در صورت نزدیک بودن مکانی جهت قضاء حاجت یا وضو گرفتن یا مسواک زدن مسلم است که باید به مکان نزدیک‌تر برود؛ حال اگر مکان نزدیک مستلزم صف ایستادن و معطل شدن شود و مکان دیگری با فاصله‌ی کمی بیشتر باشد که معطلی نداشته و زمان کمتری گرفته می‌شود تکلیف چیست؟ (مثلاً سرویس بهداشتی در جنب شبستان اعتکاف هست ولی شلوغ است اما در وسط حیاط مسجد حوض هست و می‌توان آنجا بدون معطلی وضو گرفت) آیا باید به مکان دوم برود؟ یا مستحب است؟ یا به‌خاطر فاصله بیشتر، رفتن به مکان دوم جایز نیست؟
ج: رفتن به مکان دوم در فرض سؤال اشکالی ندارد.

خارج شدن از مسجد برای تشییع جنازه

س. آیا رفتن به تشییع جنازه در هنگام اعتکاف مدّت زمان مشخص دارد؟ حکم رفتن زیر سایه در این هنگام - چه در ماشین و یا غیر آن - چیست؟

ج: زمان مشخصی ندارد و رفتن به تشییع جنازه در صورتی که ضرورت عرفی به حساب آید و آن قدر طولانی نشود که باعث محو صورت اعتکاف شود، اشکال ندارد و در صورت امکان واجب است که زیر سایه ننشینند و احتیاط مستحب این است که زیر سایه حرکت نکند.

شرکت در امتحان

س. نظر مبارک‌تان را در مورد «شرکت در امتحان برای معتکفین» بیان فرمایید.
ج: اگر شرکت در امتحان ضرورت ندارد خارج نشوند و برای افرادی که شرکت در امتحان ضرورت عرفی دارد مانع ندارد ولی خروج از مسجد نباید به حدی برسد که صورت اعتکاف محو شود.

شرکت معتکف در نماز جمعه

س. آیا شخص معتکف برای شرکت در نماز جمعه می‌تواند از مسجد محل اعتکاف خارج شود؟

ج: با انتخاب نزدیکترین راه و معطل نشدن در بین راه اشکال ندارد؛ ولی نباید خروج او به مقداری باشد که صورت اعتکاف به هم بخورد.

س. آیا می‌توان برای غسل امّ داوود از محل اعتکاف خارج شد؟ بر فرض خروج (سهواً یا عمداً) آیا باعث ابطال اعتکاف می‌شود؟

ج: با مراعات آنچه در جواب سؤال قبل گفته شد، اشکال ندارد.

رفتن به محل کار در حین اعتکاف

س. آیا اشخاصی که مشغول کارند اعم از کارمندان، کارگران و معلمان و... می‌توانند در ایام کار معتکف شوند و در عین اعتکاف به محل کار رفته و بعد از اتمام کار به محل اعتکاف برگردند؟

ج: نمی‌توانند.

تهیه مکان وضو در داخل مسجد

س. اگر مکان‌هایی برای وضو و شستن دست‌ها و دندان‌ها در خارج از مسجد فراهم شده باشد، آیا واجب است مکان خاصی در داخل مسجد تهیه شود تا معتکف از مسجد خارج نشود؟
ج: صرف نیاز به خروج از مسجد برای طهارت و نظافت - برای جواز خروج - کافی است و تهیه مکانی در داخل مسجد واجب نیست.

خروج در غیر از موارد مجاز

س. اگر کسی سهواً به غیر از جهاتی که تجویز شده برای بیرون رفتن از مسجد در هنگام اعتکاف بیرون رود، آیا اعتکافش باطل می‌شود؟

ج: اگر به جهت فراموشی خارج شود و خروجش زیاد طول نکشد، اعتکافش باطل نمی‌شود.

محرمات اعتکاف

س. کارهای حرام در هنگام اعتکاف چیست؟

ج: معتکف باید از این کارها پرهیز کند:

- * بوییدن چیزهای خوشبو و عطریات حتی گیاهان خوشبو، همراه با لذت ؛ پس برای کسی که حس بویایی ندارد اشکال ندارد.
- * خرید و فروش
- * سایر انواع تجارت ؛ مثل صلح و اجاره و مضاربه و غیر اینها (بنابر احتیاط واجب) .
- * مجادله و جدال - چه در امور دینی و چه دنیوی - به قصد غلبه بر دیگری و اظهار فضل و برتری بر او ؛ اما اگر به قصد اظهار حق و بازداشتن طرف از طریق باطل باشد، مانعی ندارد.
- * امور جنسی و شهوت آمیز مانند بوسه، لمس و آمیزش.
- * استمناء (1) (بنا بر احتیاط واجب)

(1) گرچه استمناء در هر حال حرام و از گناهان بزرگ است ولی در حال اعتکاف گناهی بزرگتر است.

رفتن به مکانی به گمان تابع مسجد بودن

س. اگر معتکف به گمان این که مکانی تابع مسجد است، به آن مکان برود و بعد معلوم شود که آن جا جزو مسجد نبوده، حکم اعتکافش چیست؟

ج: خروج عمدی از مسجد - ولو از روی جهل - اعتکاف را باطل می کند.

افطار اجباری روزه

س. اگر معتکف مبتلا به مرضی شود که مجبور به افطار روزه است چه باید بکند و حکم اعتکاف او چیست؟
ج: اعتکاف بدون روزه صحیح نیست لذا با افطار روزه، اعتکاف باطل می شود.

خرید و فروش توسط معتکف

س. آیا در صورت ضرورت یا عدم ضرورت می‌توان شخصاً در ایام اعتکاف خرید و فروش نمود و یا باید توکیل یا نقل به غیر بیع نمود؟

ج) خرید و فروش بر معتکف حرام است ولی هرگاه برای تهیه مواد خوراکی ناچار از خرید و فروش شود و شخص غیرمعتکفی که این کار را انجام دهد، نیابد و تهیه اجناس مذکور بدون خرید نیز امکان نداشته باشد، در این صورت خرید و فروش مانعی ندارد.

وکیل کردن غیر برای خرید

س. آیا جایز است که معتکف کسی را برای خرید - چه ضروری و چه غیر ضروری - وکیل نماید؟
ج: اگر برای خرید نیازمندی‌های هنگام اعتکاف باشد، اشکال ندارد و اما در غیر آن موارد اگر وکیل کردن در هنگام اعتکاف باشد، اشکال دارد.

موارد مجاز خرید و فروش

س. موارد ضروری که خرید و فروش در آنها برای معتکف جایز است چیست؟
ج: مواردی که در هنگام اعتکاف برای خودش و نفقه خانواده‌اش به آن نیاز دارد.

معاملات معتکف غیر از خرید و فروش

س. آیا اجاره و دیگر معاملات غیر از خرید و فروش در هنگام اعتکاف جایز است؟

ج) سایر معاملات (غیر از خرید و فروش) بنابر احتیاط واجب در هنگام اعتکاف جایز نمی‌باشد.

اجرای عقود و ایقاعات

س. آیا اجرای عقود و ایقاعات (غیر از معاملات) در هنگام اعتکاف جایز است؟

ج: مانعی ندارد.

گفتگوی مباح در حال اعتکاف

س. آیا گفتگو در مورد چیزهای مباح هنگام اعتکاف جایز است؟
ج: اشکال ندارد.

غسل معتكف در مسجد

س. انجام غسل برای معتكف در مسجد چه حکمی دارد و آیا فرقی بین غسل واجب و مستحب می‌باشد؟

ج: غسل جنابت و حیض در دو مسجد شریف مکه و مدینه، مطلقاً جایز نیست بلکه باید تیمم نموده فوراً خارج شود و در مساجد دیگر نیز اگر غسل، موجب درنگ کردن و یا آلودگی مسجد شود، جایز نمی‌باشد و سایر اغسال واجب و یا مستحب در صورت امکان و عدم مزاحمت برای دیگران اشکال ندارد.

استفاده از عطر و گلاب

س. عطر و گلاب زدن و یا بو کردن عطر و گلاب اعتکاف را باطل می‌کند یا نه؟ اگر سهواً باشد چه‌طور؟

ج: در صورتی که عطر یا گلاب را برای لذت بردن بو کند، بنا بر احتیاط واجب اگر اعتکاف واجب معین باشد باید اعتکاف را به پایان ببرد و قضای آن را به‌جا آورد؛ و در واجب غیرمعین، اگر در دو روز اول باشد باید اعتکاف را از سر بگیرد و اگر روز سوم باشد اعتکاف را اتمام و سپس از سر بگیرد و در اعتکاف مستحب قبل از اتمام روز دوم چیزی بر عهده او نیست و اگر روز سوم باشد باید دوباره اعتکاف را از سر بگیرد و در آنچه ذکر شد بنا بر احتیاط واجب فرقی بین عمد و سهو وجود ندارد.

کفاره مُحَرَّمات اعتکاف

س. کفاره هر یک از مُحَرَّمات را به طور جداگانه بیان کنید؟

ج: اگر اعتکاف واجب را با آمیزش جنسی (جماع) هرچند در شب باطل نماید کفاره بر او واجب می شود اما در اعتکاف مستحب (در دو روز اول) اگر با این عمل قصد دارد که از اعتکاف صرف نظر نماید کفاره ندارد و در غیر این صورت بنا بر احتیاط واجب کفاره ثابت است لکن انجام سایر مُحَرَّمات کفاره ندارد گرچه احتیاط مستحب پرداخت کفاره می باشد و کفاره ابطال اعتکاف (در موارد وجوب کفاره) کفاره ابطال روزه ماه رمضان است.

بوی خوش خمیر دندان

س. با توجه به اینکه بوی خمیردندان بوی خوشی است آیا مسواک زدن با خمیردندان در حین اعتکاف محلّ به اعتکاف هست؟
ج: مسواک زدن با آن مانع ندارد و آنچه حرام است بوییدن بوی خوش است.

ترك محل خوشبو

س. اگر در مکانی از مسجد بوی خوشی می‌آمد آیا ترك آنجا لازم است؟ اگر وضوخانه بود و بوی خوش به سبب خمیردندان یا صابون بود چه باید کرد؟

ج: اگر بودن در آن مکان مستلزم بوییدن بوی خوش است باید آنجا را ترك کند.

کفاره مُحَرَّماتِ اعتکاف

س. کفاره هر یک از مُحَرَّمات را به طور جداگانه بیان کنید؟

ج: اگر اعتکاف واجب را با آمیزش جنسی (جماع) هر چند در شب باطل نماید کفاره بر او واجب می‌شود اما در اعتکاف مستحب (در دو روز اول) اگر با این عمل قصد دارد که از اعتکاف صرف نظر نماید کفاره ندارد و در غیر این صورت بنا بر احتیاط واجب کفاره ثابت است لکن انجام سایر مُحَرَّمات کفاره ندارد گرچه احتیاط مستحب پرداخت کفاره می‌باشد و کفاره ابطال اعتکاف (در موارد وجوب کفاره) کفاره ابطال روزه ماه رمضان است.

عارض شدن حیض یا استحاضه در زمان اعتکاف

س. حکم اعتکاف زنی که در ایام اعتکاف - چه در روز اول یا دوم یا سوم - حیض یا استحاضه بر او عارض شده، چیست؟

ج: در صورت حائض شدن حتی اگر در ساعات آخر روز سوم باشد اعتکاف باطل می شود و باید فوراً از مسجد خارج شود؛ ولی در صورت استحاضه اگر به وظیفه مستحاضه نسبت به روزه اش عمل کند، اعتکافش صحیح است.

حائض شدن پس از اتمام روز دوم اعتکاف

س. من در سال گذشته در ایام البیض در مسجدی معتکف شدم، پس از اتمام روز دوم اعتکاف، حائض شدم. با توجه به این امر که اعتکاف بر من واجب شده است، آیا قضای آن حتماً باید در ایام البیض ماه رجب و در همان مسجد باشد یا این که زمان و مکان آن مهم نیست؟

ج: با پیداشدن حیض ولو در بعض روز سوم اعتکاف باطل می‌شود و قضا ندارد و اگر از قبل اعتکافی به سبب نذر بر او واجب شده قضای آن را می‌تواند در هر مسجدی و در هر زمانی به‌جا آورد مگر آن که در نذر، اعتکاف در مسجد خاص و زمان خاصی را ملحوظ داشته باشد که در این صورت باید بر طبق همان نذر خود عمل کند.

شك در تحقق حيض يا استحاضه

س. حكم اعتكاف زنى كه شك در حيض يا استحاضه دارد، چه در روز اول يا دوم يا سوم، چيست؟
ج: اگر قبلاً پاك بوده، به شكش اعتنا نكند.

خوردن قرص برای جلوگیری از عادت

س. اگر زن در روزهای عادت قرص بخورد تا از حالت عادت خارج شود می‌تواند روزه بگیرد؟
ج: اشکال ندارد.

غسل‌های معتبر در صحت اعتکاف

س. آیا غسل‌های استحاضه شرط صحت اعتکاف است؟

ج: این غسل‌ها شرط صحت اعتکاف نیست، مگر غسل‌هایی که در صحت روزه معتبرند.

زمان قضاى اعتكاف واجب

س. اگر قضاى اعتكاف به علت بطلان، واجب باشد و ده روز پايانى ماه رمضان تمام شود. آیا جايز است كه براى درك فضيلت، قضاى اعتكاف را در ماه رمضان آينده به جا آورد يا اين كه بايد فوراً قضا نمايد؟

ج: قضا در هر ماهى كه خواست اشكال ندارد، مگر اين كه نذر کرده باشد كه در ماه خاصى اعتكاف نمايد.

شرایط صحت اعتکاف در سفر

س. آیا می‌توان برای شرکت در مراسم اعتکاف به شهر دیگری که بیش از چهار فرسخ با ما فاصله دارد مسافرت کرد و اعتکاف در صورت سفر صحیح است؟
ج: اگر قصد اقامت ده روز و یا نذر روزه در سفر نباشد، روزه در سفر صحیح نیست و با عدم صحت روزه، اعتکاف هم صحیح نیست.

س. آیا انسان می‌تواند در شهر دیگری معتکف شود؟
ج: اگر مسافر باشد نمی‌تواند مگر این که نذر کرده باشد در سفر روزه بگیرد؛ و بنا بر احتیاط واجب این نذر باید قبل از شروع سفر انجام گیرد.

اعتکاف مسافر با نذر

س. من علاقه زیادی دارم که در مراسم اعتکاف در مرکز استان شرکت کنم ولی چون در شهرستان زندگی می‌کنم و اگر بخواهم به مرکز استان بروم باید نماز خود را شکسته بخوانم، آیا از این نظر مشکلی نخواهم داشت؟
ج: کسی که بخواهد در سفر معتکف شود، می‌تواند نذر کند که در سفر روزه بگیرد و می‌تواند اعتکاف نماید.

شرایط و صیغه نذر روزه در سفر

س. اگر کسی بخواهد در خارج از شهر خود اعتکاف کند، به طور مثال در مکه مکرمه و از ساکنین مکه نباشد و قصد ده روز هم نکند، آیا نذر کافی است؟ و صیغه آن چیست؟

ج: نذر روزه در سفر مانعی ندارد و با این نذر روزه و اعتکاف صحیح است، ولی احتیاط واجب آن است که نذر قبل از شروع مسافرت باشد و صیغه آن عبارت است از: «الله علیّ أن اصوم فی سفري إلی کذا». 1)

1- و می‌تواند ترجمه آن را بگوید که عبارت است از: « برای خدا بر من است که در سفر به فلان مکان روزه بگیرم »

اعلان عمومی اعتکاف

س. آیا اعلام عمومی اعتکاف در محافل عمومی با اخلاص منافات دارد؟

ج: اعلام اعتکاف اگر برای تشویق مردم باشد، مانعی ندارد.

پنهان کردن اعتکاف از دیگران

س. اگر از معتکف سؤال شود که آیا جزء معتکفین است بهتر است پنهان کند یا آشکار نماید؟

ج: آشکار کردن مانعی ندارد، مگر این که برای ریا باشد

مرور درس‌ها در حال اعتکاف

س. آیا جایز است دانشجویان معتکف درس‌های دانشگاهی خود را مرور کنند؟

ج: اشکال ندارد.

گفتگو با تلفن همراه

س. گفتگو با تلفن همراه در صورت ضرورت و یا عدم ضرورت در ایام اعتکاف چه حکمی دارد؟

ج) ضروری به اعتکاف نمی‌زند.